

The background consists of several overlapping geometric shapes in various colors: a cyan square in the top-left, a green square in the top-right, a purple triangle pointing right in the top-right, a green triangle pointing left in the top-right, a purple triangle pointing up in the middle-right, an orange square in the bottom-left, a purple rectangle in the bottom-left, a light purple square in the bottom-right, and a yellow square in the bottom-right. The text is overlaid on the green and purple shapes.

Werken aan een **schuldenvrije toekomst**

Colofon

Dit boekje is een uitgave van de Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch, Bureau Wsnp. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de Raad. Bij overname is bronvermelding verplicht.

Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch
Bureau Wsnp
Postbus 70503
5201 CD 'S-HERTOGENBOSCH
www.wsnp.rvr.org

☎ (0900) 202 66 20 (€ 0,10 per minuut)

✉ info@bureauwsnp.nl

Tekst:

J.H.M. von den Hoff

Grafisch ontwerp en illustraties:

Rik Verharen Illustraties

Vormgeving:

Protekt 's-Hertogenbosch

Drukker:

Van Helvoort Grafisch Bedrijf BV

's-Hertogenbosch, november 2007

Werken aan een schuldenrije toekomst

In Nederland hebben veel huishoudens financiële problemen. Behoort ook u daartoe? Heeft u schulden die u niet kunt aflossen? Bijvoorbeeld omdat uw inkomen lager is dan uw vaste lasten? Is uw inkomen misschien plotseling gedaald terwijl uw uitgaven hetzelfde zijn gebleven of heeft u een onverstandige aankoop gedaan? Wellicht heeft u als zelfstandig ondernemer tegenslagen ontmoet die u zelf niet kon opvangen (Lees in dat geval onze folder "Schulden overwinnen... onderneem het!"). Vindt u het vervelend om hulp te vragen of weet u niet waar u moet beginnen? Deze brochure wijst u de weg in de wereld van de schuldhulpverlening. U kunt lezen welke mogelijkheden er zijn, bij wie u moet aankloppen en hoe u ervoor in aanmerking komt. Daarna bent u zelf aan zet.

► **Kunst en vliegwerk**

Schulden ontstaan niet vanzelf. Soms hebben mensen onverstandig gehandeld, soms hebben ze gewoon tegenslagen of pech gehad. Maar schulden verdwijnen ook niet vanzelf. Sterker nog; als u niets doet, worden ze alleen maar hoger. Misschien kunt u met veel kunst en vliegwerk de eindjes nog een tijdlang aan elkaar knopen; door geld te lenen van familie, tegen hoge rente nog een lening af te sluiten, rekeningen zo laat mogelijk te betalen of artikelen op afbetaling te kopen. Maar daar komt een einde aan. Ineens staat dan de deurwaarder op de stoep, leggen schuldeisers beslag op uw inkomen of vragen zij het faillissement aan. Elk moment kan de elektriciteit of telefoon worden afgesloten of kunt u uit huis worden gezet.

Schulden ontstaan niet vanzelf.

Soms hebben mensen onverstandig gehandeld, soms hebben ze gewoon tegenslagen of pech gehad

De eerste mogelijkheid is de

vrijwillige schuldhulpverlening

Als de schuldhulpverlener vaststelt dat u onmogelijk alle schulden kunt betalen, kan hij een

voorstel voor gedeeltelijke aflossing doen aan uw schuldeisers

▶ 'Of deskundige hulp?'

Zover hoeft het echter niet te komen. Er zijn verschillende vormen van hulp om schulden te voorkomen of op te lossen. Voor particulieren én zelfstandige ondernemers.

▶ ▶ **Schuldhulpverlening**

▶ **In kaart brengen**

De eerste mogelijkheid is de vrijwillige schuldhulpverlening. Die wordt meestal verzorgd door de gemeente waar u woont of de gemeentelijke kredietbank in uw regio. Een schuldhulpverlener brengt uw financiële situatie in kaart. Hoe hoog zijn de schulden precies, wat is uw inkomen en welke vaste lasten heeft u? Komt u in aanmerking voor inkomensondersteunende maatregelen zoals huur-, zorg-, kindertoeslag of bijzondere bijstand? Of kunt u besparen op uw vaste lasten?

Op de Wsnp-internetsite (www.wsnp.rvr.org) kunt u opzoeken wie in uw gemeente verantwoordelijk is voor schuldhulpverlening.

▶ **Terugbetalen**

Soms blijkt tijdens dit onderzoek dat uw probleem eigenlijk best meevalt. U kunt dan tips of hulp krijgen waarmee u de schulden toch gewoon kunt aflossen. Als het nodig is, treft de schuldhulpverlener daarvoor tussen u en de schuldeisers een betalingsregeling zodat u niet alles in één keer hoeft te betalen

► Minnelijk akkoord

Als de schuldhulpverlener echter vaststelt dat u onmogelijk alle schulden kunt betalen, kan hij een voorstel voor gedeeltelijke aflossing doen aan uw schuldeisers. Stemmen zij hiermee in, dan is sprake van een zogenaamd minnelijk akkoord. U betaalt in dat geval meestal drie jaar lang maandelijks een bedrag terug. Blijft na de afgesproken periode een restschuld over, dan schelden de schuldeisers met wie u een akkoord heeft gesloten, die kwijt.

Schuldhulpverleners gebruiken vaste methodes om te berekenen welk deel van uw inkomen u mag houden en welk deel naar de schuldeisers gaat. Het bedrag dat u voor uzelf mag besteden, ligt meestal iets onder het bijstandsmimum.

In sommige gevallen kunt u bij een gemeentelijke kredietbank geld lenen om de schuldeisers in één keer het afgesproken bedrag te betalen. U lost dan in drie jaar alleen de lening (ook wel saneringskrediet genoemd) aan de bank af, uiteraard inclusief rente. Daarna bent u van uw schulden af. Soms weigert een enkele of een klein aantal schuldeisers om mee te werken aan een akkoord, terwijl het merendeel wel wil instemmen. Van groot belang is hier het aandeel van deze weigeraar(s) in de totale schuldenlast. Bijvoorbeeld: één schuldeiser heeft een vordering op u en deze vordering is slechts een klein percentage van de totale schuldenlast. Zijn weigering in te stemmen met het aangeboden akkoord, kan dan als onredelijk worden gezien. In zo'n geval kunt u de rechtbank vragen medewerking af te dwingen. Is de vordering een bedrag ter hoogte van de helft van de totale schuldenlast, dan hoeft zijn weigering niet onredelijk te zijn. In dat

geval zal de rechtbank waarschijnlijk besluiten de dwangregeling niet op te leggen. De schuldhulpverlener weet hoe dat in zijn werk gaat en kan u daarbij helpen.

Ook kan de rechtbank een dreigende woningontruiming, het afsluiten van energie of beëindigen van een zorgverzekering gedurende maximaal een half jaar verbieden. In die periode kan de schuldhulpverlener dan alsnog proberen een minnelijk akkoord te sluiten met uw schuldeisers.

► **Oorzaken opheffen**

Tijdens de looptijd van het minnelijk akkoord kunt u proberen om ook de oorzaken van uw financiële problemen aan te pakken. Steeds vaker werken schuldhulpverleners, sociale diensten, maatschappelijk werk en andere betrokkenen hierbij nauw samen. Misschien vindt u samen met hen een goedkopere woning, maakt u na omscholing kans op een nieuwe of beter betaalde baan, leert u beter om te gaan met uw budget, krijgt u ondersteuning bij het verwerken van een scheiding of het verlies van een dierbare of hulp om van een verslaving af te komen.

► **Gemeente wijst de weg**

De meeste gemeenten schakelen voor vrijwillige schuldhulpverlening professionele organisaties in zoals krediet- en stadsbanken, gespecialiseerde schuldhulpbedrijven of maatschappelijk werk. Maar er bieden zich ook ondeskundige of onbetrouwbare partijen aan. De sociale dienst of afdeling Voorlichting van uw gemeente weet waar u goede ondersteuning kunt krijgen. Ook de gemeentelijke kredietbank (of stadsbank), het Juridisch Loket of maatschappelijk werk kunnen u de weg wijzen.

Tijdens de looptijd van het minnelijk akkoord kunt u ook de
*oorzaken van uw financiële problemen
aanpakken*

De rechtbank behandelt uw zaak zo snel mogelijk,
*op voorwaarde dat
de stukken compleet zijn*

De bewindvoerder ziet erop toe
dat u de spelregels van de Wsnp volgt

▶ ▶ **Wettelijke regeling**

Lukt het ondanks alle mogelijkheden en inspanningen toch niet om tot een akkoord met uw schuldeisers te komen, dan kunt u via de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) toch nog werken aan een schuldenvrije toekomst. Hierbij beslist de rechtbank over het saneren van de schulden en niet de schuldeisers.

▶ **Verzoekschrift**

Om hiervoor in aanmerking te komen, stuurt u een verzoekschrift naar de rechtbank. De schuldhulpverleners of gemeente kunnen u ook hierbij helpen. Zij beschikken bijvoorbeeld over standaardteksten van een verzoekschrift, weten bij welke rechtbank u moet zijn en welke stukken u moet meesturen. U krijgt daar ook de zogenaamde schuldsaneringsverklaring waarin de gemeente uw situatie beschrijft.

▶ **Rechtbank beslist**

De rechtbank behandelt uw zaak zo snel mogelijk, op voorwaarde dat de stukken compleet zijn. Aan de hand van de stukken en eventueel een mondelinge toelichting door uzelf beoordeelt zij of inderdaad geen minnelijk akkoord mogelijk is en hoe de schulden zijn ontstaan. Als de schulden zijn ontstaan door onverantwoord koopgedrag, fraude of een misdrijf kan de rechtbank uw verzoek afwijzen. Heeft u al eerder een schuldsanering doorlopen, dan zal de rechtbank uw verzoek in de regel afwijzen. Verder probeert de rechtbank in te schatten of u zich aan de spelregels van de schuldsanering zult houden. Zo moet u, als u in de Wsnp komt, alle benodigde informatie overhandigen, zich inspannen om zoveel mogelijk geld voor de schuldeisers bijeen te brengen, mag u geen nieuwe

schulden maken en dient u zich te houden aan de aanwijzingen van de bewindvoerder en de rechter-commissaris.

Wijst de rechtbank het verzoek af, dan kunt u binnen acht dagen bij het gerechtshof beroep aantekenen. Deze hogere rechtbank beoordeelt de gang van zaken opnieuw. Hiervoor heeft u wel een advocaat nodig. U kunt daartoe gefinancierde rechtsbijstand krijgen. Het Juridisch Loket kan u daarmee verder helpen.

► **Bewindvoerder controleert**

Bij de start van de wettelijke schuldsanering benoemt de rechtbank een bewindvoerder en een rechter-commissaris. De rechter-commissaris is namens de rechtbank verantwoordelijk voor uw dossier. Hij houdt toezicht op de bewindvoerder en beslist bijvoorbeeld over het inkomen dat u mag houden, de sollicitatieplicht, de duur van de postblokkade, en ook over de duur van de schuldsanering zelf.

De bewindvoerder ziet erop toe dat u de spelregels van de Wsnp volgt. Hij onderzoekt uw situatie en informeert schuldeisers en de rechter-commissaris. Ook kan hij een eigen huis of 'bovenmatige' bezittingen zoals een auto of een caravan verkopen. Uw normale huisraad kunt u behouden. U moet de bewindvoerder informeren over alles wat van belang kan zijn voor uw schuldsanering.

Zelfstandige ondernemers kunnen nog waardevolle bedrijfseigendommen hebben die de bewindvoerder eveneens kan verkopen. Als u nog een onderneming heeft, zal de bewindvoerder die in de regel beëindigen en daarbij zoveel mogelijk geld voor de schuldeisers proberen te vergaren.

Gedurende de eerste dertien maanden krijgt de bewindvoerder al uw post. Dit ervaart u wellicht als een inbreuk op uw privacy. Deze maatregel maakt dat de bewindvoerder kan controleren of de schuldsanering goed verloopt. Hij is dan ook alleen geïnteresseerd in zakelijke stukken. Uiteraard is hij verplicht vertrouwelijk om te gaan met alles wat hem onder ogen komt. Minstens eenmaal per week stuurt hij alle post naar u door.

Bent u het niet eens met de wijze waarop de bewindvoerder dit doet of zijn andere taken uitvoert, dan kunt u de rechter-commissaris daarover per brief informeren. Uw schuldsanering duurt in beginsel drie jaar. In uitzonderingsgevallen kan dat langer of korter zijn. De rechter-commissaris beslist daarover.

► **Zelf betalen en sparen voor de schuldeisers**

Tijdens de regeling betaalt u in de regel zelf uw vaste lasten en normale rekeningen. De bewindvoerder berekent voor u een bedrag waarvan u maandelijks moet rondkomen, dit wordt wel het vrij te laten bedrag genoemd. Alle inkomsten boven dit bedrag gaan naar een speciale rekening onder beheer van de bewindvoerder, de boedelrekening genoemd.

Soms beslist de rechtbank dat een ander dat beter voor u kan doen, u gaat dan in budgetbeheer. U krijgt dan alleen een vast bedrag voor levensonderhoud.

Voor sommige financiële handelingen zoals het afsluiten van een lening moet u eerst toestemming vragen aan de bewindvoerder. Die moet ook meetekenen op contracten die u wilt afsluiten. Daarnaast moet u zich inspannen om zoveel mogelijk geld van de bewindvoerder af te dragen. Wellicht betekent dit verhuizen naar een goedkopere woning, beter

*Alle inkomsten boven het
vrij te laten bedrag*

gaan naar een speciale rekening
onder beheer van de bewindvoerder

Verloopt alles volgens de regels, dan verstrekt de rechtbank u
*na afloop van de schuldsanering
een schone lei*

Als u zich
niet aan de spelregels van de Wsnp houdt,
*loopt u het risico failliet
te worden verklaard*

betaald werk zoeken of meer uren gaan werken als u een parttime baan heeft. Uiteindelijk is dat ook voor u zelf beter. Na afloop van de regeling is uw situatie namelijk veel gunstiger en is de kans op herhaling van de problemen veel kleiner. Dit is uit onderzoek gebleken.

► **Schone lei**

Verloopt alles volgens de regels, dan verstrekt de rechtbank u na afloop van de schuldsanering een schone lei. U hoeft het restant van de schulden dan niet meer terug te betalen. Dit geldt voor vrijwel alle schulden die bestonden bij het begin van de schuldsanering. Uitzonderingen zijn langlopende studieschulden, boetes uit misdrijven en schadevergoedingen. Die moet u na het verkrijgen van de schone lei wel nog volledig afbetalen.

Overigens kan de rechtbank u de schone lei alsnog afnemen als later blijkt dat u informatie heeft achtergehouden, afspraken niet bent nagekomen of schuldeisers heeft benadeeld.

Als u zich niet aan de spelregels van de Wsnp houdt, of als u informatie heeft achtergehouden, dan kan de rechtbank de schuldsanering tussentijds beëindigen. U loopt dan het risico failliet te worden verklaard. Of de situatie van voor de regeling herleeft weer. In elk geval kunnen schuldeisers tot in de lengte der dagen beslag leggen op een deel van uw inkomen en eventuele bezittingen.

► **Schuldeisers**

Het valt u wellicht op dat de schuldeiser in de Wsnp-beschrijving nauwelijks een rol heeft. Dat klopt. Hij heeft geen invloed op de toepassing van de Wsnp en gaat niet over de schone lei. De rechtbank zal de belangen van de schuldeisers wél in de gaten houden. Schuldeisers worden wel door de

Het valt u wellicht op dat *de schuldeiser in de Wsnp-beschrijving nauwelijks een rol heeft*

Vrijwillige of wettelijke schuldsanering zijn
geen gemakkelijke uitwegen

bewindvoerder geïnformeerd en hebben de mogelijkheid zelf informatie in te brengen. Een schuldeiser kan ook een klacht indienen bij de rechter-commissaris over uw bewindvoerder. Hij kan ook een verzoek doen om uw schuldsanering tussentijds te laten eindigen, bijvoorbeeld omdat er inkomsten worden verzwegen of omdat u bij de toelating niet alle relevante informatie hebt verstrekt. De rechtbank beslist daarover.

► **Eerste vrijwillige schuldhulp**

Als u grote financiële problemen heeft, kunt u dus proberen via een vrijwillige regeling tot een oplossing te komen. Als dat niet lukt, kunt u de wettelijke regeling aanvragen. In elk geval moet u altijd eerst bij de schuldhulpverleners binnen uw gemeente aankloppen.

Na drie jaar kunt u zo van uw schulden verlost zijn. Maar wie denkt dat een vrijwillige of wettelijke schuldsanering gemakkelijke uitwegen zijn, vergist zich. In beide gevallen moet u een flinke tijd rondkomen van een laag inkomen en kunt u waardevolle bezittingen kwijtraken. In de wettelijke regeling controleert een bewindvoerder bovendien uw post en moet u voor sommige handelingen toestemming vragen. Ook worden uw gegevens gepubliceerd in de Staatscourant en registers op internet. (www.rechtspraak.nl en www.wsnpr.vvr.org). Maar als u niets doet, loopt u kans nog veel meer kwijt te raken. Een schuldregeling of sanering loont al deze moeite. Als u volhoudt, kunt u namelijk een nieuwe start maken en heeft u uw financiële toekomst weer volledig in eigen hand.

► **Meer informatie**

Wilt u meer weten over de vrijwillige of wettelijke regelingen bij schulden? Vraagt u zich af of zij ook in uw geval uitkomst kunnen bieden? Of weet u

niet waar u moet beginnen met de oplossing van uw probleem? De dienst Sociale Zaken (sociale dienst) of afdeling Voorlichting in uw gemeente wijst u de weg. Over de wettelijke schuldsanering kunt u ook op de Wsnp-internetsite van de Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch meer informatie vinden. Het adres is www.wsnp.rvr.org.

De Raad voor Rechtsbijstand geeft met betrekking tot de Wsnp nog enkele ander folders uit, namelijk:

Een schone lei, niet voor niets

(Deze folder geeft informatie aan schuldenaren die een verzoek willen doen tot wettelijke schuldsanering. Welke gevolgen heeft dit voor hen?)

Uw debiteur in de schulden

(Deze folder geeft informatie aan schuldeisers. Waar krijgt een schuldeiser mee te maken op het moment dat zijn klant in de schulden raakt?)

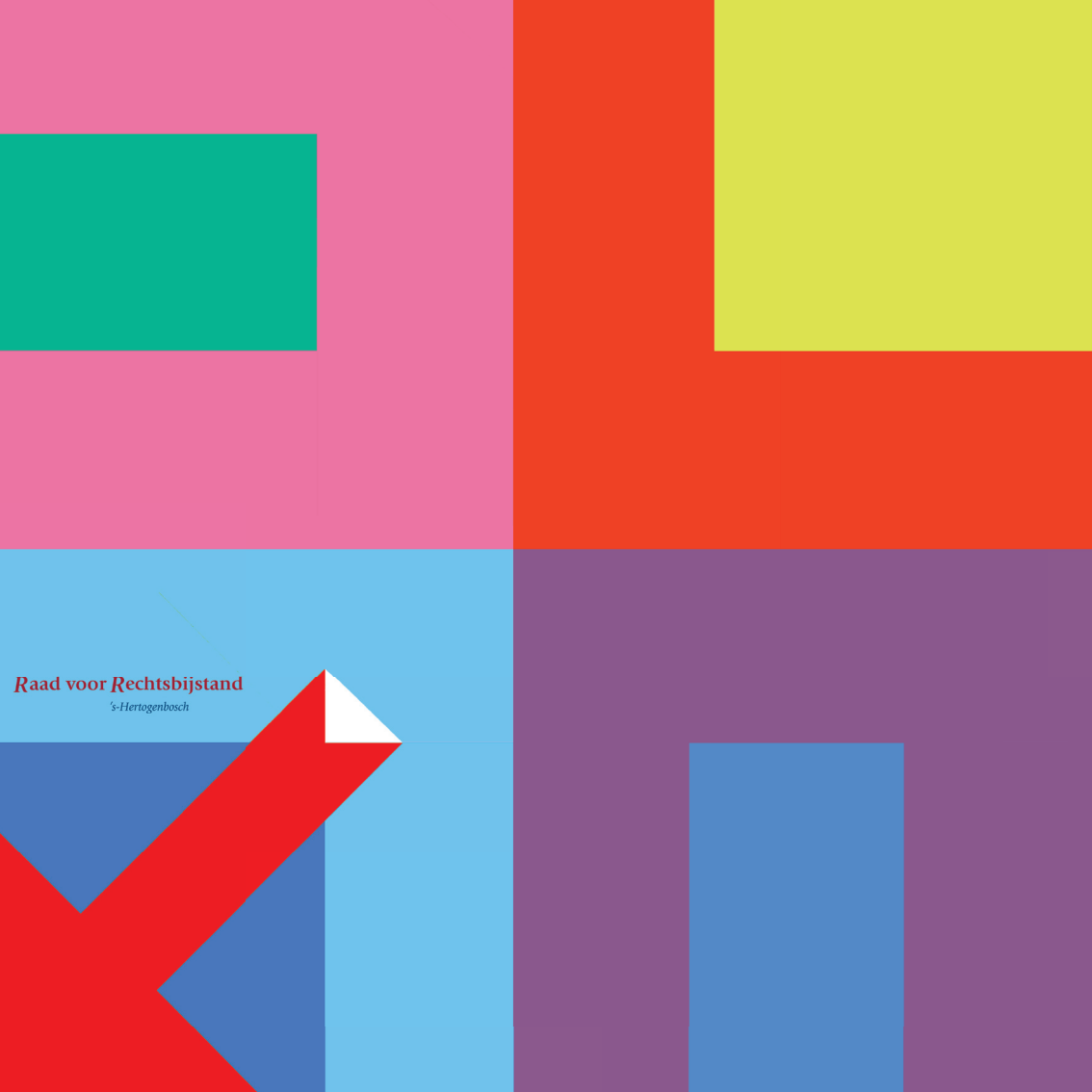
Schulden overwinnen... Onderneem het!

(Deze folder geeft informatie aan ondernemers. Wat kunnen zij zelf doen op het moment dat het niet goed gaat met hun onderneming?)

Deze folders zijn gratis en te bestellen via www.wsnp.rvr.org. U krijgt de folder(s) binnen enkele dagen toegestuurd.

Raad voor Rechtsbijstand

's-Hertogenbosch

Raad voor *Rechtsbijstand*
's-Hertogenbosch